

הכנסת העשרים וחמש

יוזמים : חברי הכנסת
עודד פורר
אביגדור ליברמן
שרון ניר

פ/25/2493

הצעת חוק הסדרת שוק הכשרות בישראל, התשפ"ג–2023

פרק א': מטרה ופרשנות

- מטרה
1. מטרת חוק זה להסדיר את שוק הכשרות בישראל, בין היתר באמצעות הקמת רשות לפיקוח על מתן שירותי כשרות, שתפעל לייעול מתן שירותי הכשרות וההשגחה על הכשרות.
- הגדרות
2. בחוק זה –
- "בית אוכל", "ייצור של מצרך" ו"מצרך" – כהגדרתם בחוק איסור הונאה בכשרות;
- "בעל עסק" – בעל בית אוכל, יצרן העוסק בייצור של מצרך, יבואן העוסק בייבוא של מצרך או משווק העוסק בשיווק של מצרך;
- "בעל רישיון" – מי שקיבל רישיון למתן תעודת הכשר לפי חוק זה;
- "חוק איסור הונאה בכשרות" – חוק איסור הונאה בכשרות, התשמ"ג–1983¹;
- "מנהל" – מי שמונה למנהל הרשות לפי סעיף 6;
- "מפקח על בעלי רישיון" – עובד הרשות שמונה למפקח כשרות לפי סעיף 40;
- "עניין אחר" – לרבות עניין של קרובו של אדם או עניין של גוף שהאדם או קרובו הם מנהלים או עובדים אחראים בו, או עניין של גוף שיש לכל אחד מהם חלק בהון המניות שלו, בזכות לקבל רווחים, בזכות למנות מנהל או בזכות ההצבעה;
- "קרוב" – בן זוג, הורה, צאצא, אח, אחות או אדם אחר הסמוך על שולחנו של האדם, ובן זוגו של כל אחד מהם;

¹ ס"ח התשמ"ג, עמ' 128.

"רישיון למתן תעודת הכשר", "רישיון" – רישיון שנתנה הרשות בהתאם להוראות חוק זה;

"הרשות" – הרשות לפיקוח על מתן שירותי כשרות;

"תעודת הכשר" – כמשמעותה בחוק איסור הונאה בכשרות וכן תעודת שוחט כמשמעותה בחוק האמור.

"השרים" – השר לשירותי דת ושר הכלכלה והתעשייה;

פרק ב': הקמת הרשות לפיקוח על מתן שירותי כשרות

סימן א': הקמת הרשות ותפקידיה

3. הקמת הרשות מוקמת בזה הרשות לפיקוח על מתן שירותי כשרות.
4. הרשות היא גוף מבוקר כמשמעותו בסעיף 9(2) לחוק מבקר המדינה התשי"ח-מבוקר 1958 [נוסח משולב].²
5. תפקידי הרשות הם אלה:
- (1) להעניק רישיון למתן תעודות הכשר על פי כללים שיקבע המנהל, לפי סעיף 17;
- (2) לחדש רישיון למתן תעודות הכשר, להתנות אותו בתנאים או לבטלו;
- (3) לפקח על בעלי רישיון.

סימן ב': מנהל הרשות ועובדיה

6. (א) שר הכלכלה בהתייעצות עם שר הדתות ימנה מנהל לרשות.
(ב) המנהל ינהל את הרשות בהתאם לתפקידיה כאמור בחוק זה.
(ג) בכפוף להוראות חוק זה, יהיו למנהל כל הסמכויות הדרושות לניהול הרשות, ובכלל זה הסמכות לייצג את הרשות בכל תפקיד מתפקידיה ולחתום על הסכם או מסמך בשמה.
7. סייגים למינוי לא ימונה למנהל –
- (1) מי שאינו אזרח ישראלי ותושב ישראל;

² ס"ח התשי"ח, עמ' 92.

(2) מי שהורשע בעבירה אשר מפאת מהותה, חומרתה או נסיבותיה אין הוא ראוי לכהן כמנהל או מי שנשא עונש מאסר וטרם חלפה תקופת ההתיישנות כמשמעותה בסעיף 14 לחוק המרשם הפלילי ותקנות השבים, התשמ"א-1981³, מיום ההרשעה או מיום גמר ריצוי עונש המאסר, לפי המאוחר;

(3) מי שתלוי ועומד נגדו כתב אישום בעבירה כאמור בפסקה (2).

8. השעיה מכהונה .8 הוגש כתב אישום נגד המנהל, בעבירה אשר מפאת מהותה, חומרתה או נסיבותיה אין הוא ראוי לשמש מנהל רשות, רשאים השרים, להשעות את המנהל עד למתן פסק דין סופי בעניינו; לא יושעה מנהל אלא לאחר שניתנה לו הזדמנות לטעון את טענותיו לעניין ההשעיה.

9. פקיעת כהונה .9 (א) מנהל יחדל לכהן לפני תום תקופת כהונתו באחד מאלה:

(1) התפטר במסירת כתב התפטרות לשרים;

(2) נתקיים בו סייג המפורט בסעיף 7.

(ב) נתקיים סייג המפורט בסעיף 7(3), לא תפקע כהונתו של המנהל אלא בהחלטה של השרים ולאחר שניתנה למנהל הזדמנות לטעון את טענותיו.

(ג) התפטר מנהל כאמור בסעיף קטן (א)(1), תפקע כהונתו בתוך שלושים ימים מיום מסירת כתב ההתפטרות.

10. העברה מכהונה .10 השרים רשאים להעביר את המנהל מכהונתו לפני תום תקופת כהונתו בשל אחת מאלה:

(1) נבצר ממנו דרך קבע למלא את תפקידו;

(2) הוא אינו ממלא כראוי את תפקידו.

11. תקופת כהונה .11 תקופת כהונתו של מנהל תהא 5 שנים וניתן יהיה למנותו לתקופת כהונה אחת נוספת.

12. ניגוד עניינים .12 (א) לא יתמנה ולא יכהן כמנהל מי שעלול להימצא, במישרין או בעקיפין באופן תדיר, במצב של ניגוד עניינים בין תפקידו כמנהל לבין עניין אישי או עניין אחר או תפקיד אחר שלו.

(ב) המנהל יימנע מהשתתפות בדיון בישיבות שהנושא הנדון בהן עלול לגרום לו להימצא, במישרין או בעקיפין, במצב של חשש לניגוד עניינים בין תפקידו כמנהל לבין עניין אישי או עניין אחר או תפקיד אחר שלו, ולא יטפל במסגרת מילוי תפקידו בנושא שעלול לגרום לו להימצא במצב כאמור.

³ ס"ח התשמ"א, עמ' 322.

(ג) התברר למנהל כי נושא הנדון בישיבה או שהוא הופקד על טיפולו עלול לגרום לו להימצא במצב של ניגוד עניינים כאמור בסעיף קטן (ב), יודיע על כך לשרים ויימנע מהמשך עיסוק באותו עניין.

13. אצילת סמכויות המנהל רשאי לאצול מסמכויותיו לעובד מעובדי הרשות ולייפות את כוחו לחתום על כל הסכם או מסמך בשם הרשות, ובלבד שאצילת סמכות לייצג את הרשות בעסקאות ולחתום בשמה על מסמכים הנוגעים לה אושרה מראש, בכתב, על ידי השרים.

14. העסקת עובדים הרשות רשאית להעסיק עובדים לביצוע תפקידיה.

פרק ג': רישיון למתן תעודת הכשר

15. חובת רישיון למתן תעודת הכשר לא ייתן אדם תעודת הכשר לבית עסק אלא אם כן יש בידו רישיון למתן תעודת הכשר, בהתאם לתנאי הרישיון ולפי הוראות חוק זה.

16. ייחוד התואר ואיסור התחזות (א) לא ישתמש אדם בתואר או בכינוי שמשמע מהם שיש בידו רישיון למתן תעודת הכשר, אלא אם כן יש בידו רישיון תקף בהתאם להוראות לפי חוק זה.

(ב) לא יציג אדם את עצמו או את מי שפועל מטעמו כמי שיש בידו רישיון למתן תעודת הכשר, אלא אם כן יש בידו רישיון למתן תעודת הכשר תקף, בהתאם להוראות לפי חוק זה.

17. תנאים למתן רישיון (א) הרשות תיתן רישיון למתן תעודת הכשר למבקש רישיון שמתקיימים לגביו כל אלה:

(1) מתקיימים בו תנאים שנקבעו לפי סעיף קטן (ב);

(2) הוא דיווח לרשות מהם כללי הכשרות המהווים תנאי למתן תעודת הכשר על ידו (בחוק זה – כללי הכשרות של בעל רישיון).

(ב) לעניין מתן רישיון למתן תעודת הכשר תשקול הרשות את יכולתו של המבקש לעמוד בסטנדרט הכשרות עליו הוא מצהיר אך לא תוכל למנוע מתן רישיון בשל האופי הדתי או הסטנדרט ההלכתי עליו מצהיר מבקש הרישיון.

(ג) המנהל יקבע בכללים הוראות לעניין תנאי סף וכשירויות שעל מבקש רישיון לעמוד בהם כדי לקבל רישיון, באישור ועדת הפנים והגנת הסביבה של הכנסת, בעניינים אלה:

(1) דרכי הגשת בקשה למתן רישיון והטיפול בה;

(2) מידע שעל מבקש הרישיון לגלות לרשות ומסמכים שעליו להמציא;

(3) סייגים שבהתקיימם לא יינתן רישיון, למעט סייגים הנוגעים לכללי הכשרות של בעל הרישיון.

18. סירוב למתן רישיון. על אף האמור בסעיף 17, הרשות, לאחר שנתנה למבקש הרישיון הזדמנות לטעון את טענותיו, רשאית לסרב לתת רישיון למבקש שמתקיימים בו התנאים לפי הסעיף האמור, אם מצאה כי קיימות נסיבות חריגות שבשלהן אין לתת למבקש רישיון, לרבות מטעמים הנוגעים למהימנותו.

19. תקופת הרישיון וחידושו (א) תוקפו של רישיון למתן תעודת הכשר יהא לחמש שנים, וניתן לחדשו לתקופות נוספות של שנתיים בכל פעם.

(ב) בעל רישיון המבקש לחדש רישיון שניתן לו לתקופה נוספת, יגיש לרשות, 60 ימים לפחות לפני תום תקופת תוקפו של הרישיון, בקשה לחידושו; הרשות רשאית להתיר הגשת בקשה לחידוש רישיון לאחר המועד האמור מטעמים שיירשמו; הרישיון יחודש בהתקיים התנאים לפי חוק זה למתן רישיון.

(ג) על אף האמור בסעיף זה, הרשות רשאית, לאחר שנתנה למבקש הזדמנות לטעון את טענותיו, לתת רישיון או לחדשו לתקופות קצרות מהתקופה האמורה בסעיף קטן (א), מטעמים מיוחדים שיירשמו, ובלבד שהודיעה למבקש הרישיון בכתב את נימוקה.

20. סירוב לחדש רישיון, ביטול רישיון, הגבלתו או התלייתו (א) הרשות רשאית לסרב לחדש רישיון, להתנות את חידוש הרישיון, לבטל רישיון, להגבילו, או להתלות אותו לתקופה שלא תעלה על שנה, והכול לאחר שנתנה למבקש הזדמנות לטעון את טענותיו בכתב, בהתקיים לגביו אחד מאלה:

(1) הוא הפר תנאי מתנאי הרישיון או הוראה מההוראות לפי חוק זה, או הוראת חיקוק אחר בקשר עם עיסוקו כנותן תעודת הכשר, ושחומרת ההפרה מצדיקה, לדעת הרשות, ביטול, הגבלה או צמצום של הרישיון, לפי העניין;

(2) הרישיון ניתן לו על יסוד מידע כוזב, שגוי, מטעה או חלקי;

(3) חדל להתקיים תנאי מהתנאים למתן הרישיון לפי חוק זה;

(4) הוא הורשע בעבירה פלילית אשר מפאת מהותה, חומרתה או נסיבותיה אין הוא ראוי לדעת הרשות לשמש כנותן תעודת כשרות;

(5) הוא גילה חוסר מקצועיות או רשלנות במסגרת עבודתו;

(6) בעל הרישיון ביקש את ביטול רישיונו.

(ב) בלי לגרוע מהוראות סעיף קטן (א), הרשות רשאית להתלות רישיון שניתן לבעל רישיון אם הוגש נגדו כתב אישום בשל ביצוע עבירה כאמור בסעיף קטן (א)(4), עד למתן פסק דין סופי בעניין, והכול אם ראתה שחומרת העניין או טובת הציבור מחייבים זאת ולאחר שנתנה למבקש הרישיון הזדמנות לטעון את טענותיו בכתב.

(ג) היה לרשות יסוד סביר להניח כי מתקיימת לגבי מבקש הרישיון עילה מהעילות האמורות בסעיף קטן (א), וסברה כי קיים צורך דחוף להתלות או להגביל את רישיונו של בעל רישיון, רשאית היא להתלות או להגביל את הרישיון לאלתר לתקופה שלא תעלה על שלושים ימים, ובלבד שנתנה לנותן תעודת ההכשר לטעון את טענותיו בכתב, בהקדם האפשרי לאחר ההתליה או ההגבלה.

(ד) ניתנה לבעל רישיון או למבקש רישיון לפי סעיף זה הזדמנות לטעון את טענותיו לפי סעיף זה בכתב, רשאית הרשות, לפי בקשתו או מיוזמתה, להזמין להשמיע את טענותיו לפנייה בעל פה.

(ה) החלטה של הרשות להתלות רישיון או הגבלתו לפי סעיף קטן (א) בשל הפרת תנאי מתנאי הרישיון או הוראה מההוראות לפי חוק זה, כאמור בפסקה (1) לסעיף האמור (בסעיף קטן זה – הפרה), תפורסם באתר האינטרנט של הרשות, אולם, לא היתה הפרה נוספת בתוך 18 חודשים מיום מתן ההחלטה כאמור, יוסר הפרסום מאתר האינטרנט של הרשות.

איסור העברת רישיון 21. רישיון למתן תעודת הכשר הוא אישי; בעל רישיון לא יעביר לאדם אחר את הרישיון שבידו ולא יתיר לאדם אחר לעשות שימוש ברישיונו.

מרשם נותני תעודת הכשר 22. (א) הרשות תנהל מרשם של בעלי רישיונות למתן תעודת הכשר שיכלול, בין השאר, פרטים אלה:

(1) פרטי בעל הרישיון ותקופת תוקפו של הרישיון;

(2) ביטול, הגבלה או התליה של רישיון למתן תעודת ההכשר;

(3) פרסום בדבר עיצום כספי שהוטל על נותן תעודת ההכשר לפי חוק זה;

(4) כללי הכשרות של בעל הרישיון.

(ב) מרשם כאמור בסעיף קטן (א) יפורסם באתר האינטרנט של הרשות, בכפוף להוראות סעיף 20(ה).

אגרה שנתית 23. בעל רישיון ישלם אגרה שנתית בשיעורים ובמועדים שיקבעו השרים, באישור ועדת הפנים והגנת הסביבה של הכנסת.

פרק ד': עיצום כספי

24. הפר אדם הוראה מההוראות לפי חוק זה כמפורט להלן, רשאי המנהל להטיל עליו עיצום כספי לפי הוראות פרק זה, בסכום של 5,000 שקלים חדשים, ואם הוא תאגיד – בסכום של 10,000 שקלים חדשים:

(1) עוסק במתן תעודות הכשר בלא רישיון או שלא בהתאם לתנאי הרישיון, בניגוד להוראות סעיף 15;

(2) משתמש בתואר או בכינוי שמשמע מהם שהוא בעל רישיון למתן תעודת כשרות, או מציג את עצמו או מי שפועל מטעמו כבעל רישיון למתן תעודת כשרות, כשאינו בידו רישיון כאמור, בניגוד להוראות סעיף 16.

25. הודעה על כוונת חיוב (א) היה למנהל יסוד סביר להניח כי אדם הפר הוראה מההוראות לפי חוק זה, כאמור בסעיף 24 (בפרק זה – המפר), ובכוונתו להטיל עליו עיצום כספי לפי אותו סעיף, ימסור למפר הודעה על הכוונה להטיל עליו עיצום כספי (בפרק זה – הודעה על כוונת חיוב).

(ב) בהודעה על כוונת חיוב יציין המנהל, בין השאר, את אלה:

(1) המעשה או המחדל (בפרק זה – המעשה) המהווה את ההפרה;

(2) סכום העיצום הכספי והתקופה לתשלומו;

(3) זכותו של המפר לטעון את טענותיו לפני המנהל לפי הוראות סעיף 26;

(4) הסמכות להוסיף על סכום העיצום הכספי בשל הפרה נמשכת או הפרה חוזרת, לפי הוראות סעיף 28, והמועד שממנו יראו הפרה כהפרה נמשכת לעניין הסעיף האמור.

26. מפר שנמסרה לו הודעה על כוונת חיוב לפי הוראות סעיף 25 רשאי לטעון את טענותיו, בכתב, לפני המנהל, לעניין הכוונה להטיל עליו עיצום כספי ולעניין סכומו, בתוך 30 ימים ממועד מסירת ההודעה.

27. החלטת מנהל הרשות ודרישת תשלום (א) המנהל יחליט, לאחר ששקל את הטענות שנטענו לפי סעיף 26, אם להטיל על המפר עיצום כספי, ורשאי הוא להפחית את סכום העיצום הכספי לפי הוראות סעיף 29.

(ב) החליט המנהל לפי הוראות סעיף קטן (א) –

(1) להטיל על המפר עיצום כספי – ימסור לו דרישה בכתב לשלם את העיצום הכספי (בפרק זה – דרישת תשלום), שבה יציין, בין השאר, את סכום העיצום הכספי המעודכן ואת התקופה לתשלומו;

(2) שלא להטיל על המפר עיצום כספי – ימסור לו הודעה על כך, בכתב.

- (ג) בדרישת התשלום או בהודעה לפי סעיף קטן (ב) יפרט המנהל את נימוקי החלטתו.
- (ד) לא טען המפר את טענותיו לפי הוראות סעיף 26, בתוך התקופה האמורה באותו סעיף, יראו את ההודעה על כוונת חיוב, בתום אותה תקופה, כדרישת תשלום שנמסרה למפר במועד האמור.
28. הפרה נמשכת והפרה חוזרת (א) בהפרה נמשכת ייוסף על העיצום הכספי הקבוע לאותה הפרה, החלק החמישים שלו לכל יום שבו נמשכת ההפרה.
- (ב) בהפרה חוזרת ייוסף על העיצום הכספי הקבוע לאותה הפרה סכום השווה לעיצום הכספי כאמור; לעניין זה, "הפרה חוזרת" – הפרת הוראה מההוראות לפי חוק זה כאמור בסעיף 24, בתוך שנתיים מהפרה קודמת של אותה הוראה שבשלה הוטל על המפר עיצום כספי או שבשלה הורשע.
29. סכומים מופחתים (א) המנהל אינו רשאי להטיל עיצום כספי בסכום הנמוך מהסכומים הקבועים בפרק זה, אלא לפי הוראות סעיף קטן (ב).
- (ב) השרים, בהסכמת שר המשפטים ובאישור ועדת הפנים והגנת הסביבה של הכנסת, רשאי לקבוע מקרים, נסיבות ושיקולים שבשלהם יהיה ניתן להטיל עיצום כספי בסכום הנמוך מהסכומים הקבועים בסעיף 24, ובשיעורים שיקבע.
30. סכום מעודכן של העיצום הכספי (א) העיצום הכספי יהיה לפי סכומו המעודכן ביום מסירת דרישת התשלום, ולגבי מפר שלא טען את טענותיו לפני המנהל, כאמור בסעיף 27 – ביום מסירת ההודעה על כוונת החיוב; הוגש ערעור על דרישת התשלום לפי סעיף 34 ועוכב תשלומו של העיצום הכספי בידי המנהל או בית המשפט, יהיה העיצום הכספי לפי הסכום המעודכן ביום ההחלטה בערעור.
- (ב) סכומי העיצום הכספי הקבועים בסעיף 25 יתעדכנו ב-1 בינואר בכל שנה (בסעיף קטן זה – יום העדכון), בהתאם לשיעור עליית המדד הידוע ביום העדכון לעומת המדד שהיה ידוע ב-1 בינואר של השנה הקודמת; הסכום האמור יעוגל לסכום הקרוב שהוא מכפלה של עשרה שקלים חדשים; לעניין זה, "מדד" – מדד המחירים לצרכן שמפרסמת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.
- (ג) המנהל יפרסם ברשומות הודעה על סכומי העיצום הכספי המעודכנים לפי סעיף קטן (ב).
31. המועד לתשלום העיצום הכספי (א) המפר ישלם את העיצום הכספי בתוך 30 ימים מיום מסירת דרישת התשלום כאמור בסעיף 27.

- פריסת תשלום העיצום הכספי
32. (א) המנהל רשאי, על פי בקשתו של המפר, להחליט על פריסת התשלום של העיצום הכספי, ובלבד שמספר התשלומים לא יעלה על עשרה תשלומים חודשיים.
- (ב) סכומי העיצום הכספי הקבועים בסעיף 25 יתעדכנו ב-1 בינואר בכל שנה (בסעיף קטן זה – יום העדכון), בהתאם לשיעור עליית המדד הידוע ביום העדכון לעומת המדד שהיה ידוע ב-1 בינואר של השנה הקודמת; הסכום האמור יעוגל לסכום הקרוב שהוא מכפלה של עשרה שקלים חדשים; לעניין זה, "מדד" – מדד המחירים לצרכן שמפרסמת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.
- (ג) המנהל יפרסם ברשומות הודעה על סכומי העיצום הכספי המעודכנים לפי סעיף קטן (ב).
- הפרשי הצמדה וריבית
33. לא שילם המפר עיצום כספי במועד, ייוספו על העיצום הכספי, לתקופת הפיגור, הפרשי הצמדה וריבית כהגדרתם בחוק פסיקת ריבית והצמדה, התשכ"א-1961⁴ (בפרק זה – הפרשי הצמדה וריבית), עד לתשלומו.
- ערעור
34. (א) על החלטת הרשות לפי פרק זה ניתן לערער לבית משפט השלום שבו יושב נשיא בית משפט השלום; ערעור כאמור יוגש בתוך 30 ימים מיום שנמסרה למפר החלטת המנהל.
- (ב) אין בהגשת ערעור לפי סעיף קטן (א) כדי לעכב את תשלום העיצום הכספי, אלא אם כן הסכים לכך המנהל או שבית המשפט הורה על כך.
- (ג) החליט בית המשפט לקבל ערעור שהוגש לפי סעיף קטן (א), לאחר ששולם העיצום הכספי לפי הוראות פרק זה, והורה על החזרת סכום העיצום הכספי ששולם או על הפחתת העיצום הכספי, יוחזר הסכום ששולם או כל חלק ממנו אשר הופחת, בתוספת הפרשי הצמדה וריבית מיום תשלומו עד יום החזרתו.
- פרסום
35. (א) הטיל המנהל עיצום כספי לפי פרק זה, יפרסם המנהל באתר האינטרנט של הרשות, את הפרטים שלהלן, בדרך שתבטיח שקיפות לגבי הפעלת שיקול דעתו בקבלת ההחלטה להטיל עיצום כספי:
- (1) דבר הטלת העיצום הכספי;
- (2) מהות ההפרה שבשלה הוטל העיצום הכספי ונסיבות ההפרה;
- (3) אם הופחת העיצום הכספי – הנסיבות שבשלהן הופחת סכום העיצום הכספי ושיעור ההפחתה;

⁴ ס"ח התשכ"א, עמ' 192.

(4) פרטים על אודות המפר, הנוגעים לעניין;

(5) שמו של המפר – אם הוא תאגיד.

(ב) הוגש ערעור לפי סעיף 34, יפרסם המנהל את דבר הגשת הערעור ואת תוצאותיו.

(ג) על אף האמור בסעיף קטן (א)5, המנהל רשאי לפרסם את שמו של מפר שהוא יחיד, אם סבר שהדבר נחוץ לצורך אזהרת הציבור.

(ד) על אף האמור בסעיף זה, לא יפרסם המנהל פרטים שהם בגדר מידע שרשות ציבורית מנועה מלמסור לפי סעיף 9(א) לחוק חופש המידע, התשנ"ח-1998⁵, וכן רשאי הוא שלא לפרסם פרטים לפי סעיף זה, שהם בגדר מידע שרשות ציבורית אינה חייבת למסור לפי סעיף 9(ב) לחוק האמור.

(ה) פרסום כאמור בסעיף קטן (א) בעניין עיצום כספי שהוטל על תאגיד יהיה לתקופה של ארבע שנים, ובעניין עיצום כספי שהוטל על יחיד – לתקופה של שנתיים.

(ו) השרים רשאי לקבוע דרכים נוספות לפרסום הפרטים האמורים בסעיף קטן (א).

36. עיצום כספי בשל הפרה לפי חוק זה ולפי חוק אחר
על מעשה אחד המהווה הפרה של הוראה מההוראות לפי חוק זה המנויות בסעיף 24, לא יוטל יותר מעיצום כספי אחד.

פרק ח': תעודת הכשר

37. מתן תעודת הכשר
לא ייתן בעל רישיון תעודת הכשר לבית עסק אלא בהתקיים הוראות אלה:

(1) בעל הרישיון פירט בפני בעל בית העסק את כללי הכשרות של בעל הרישיון, אופן ההשגחה על הכשרות בבית העסק והיקף שעות ההשגחה ותדירותה (בסעיף זה – אופן ההשגחה על הכשרות);

(2) בעל בית העסק שבו מתבקשת תעודת ההכשר התחייב לעמוד בכללי הכשרות של בעל הרישיון ואופן ההשגחה על הכשרות;

(3) בעל הרישיון פרסם באמצעים שקבעו השרים וציין על גבי תעודת ההכשר את כללי הכשרות של בעל הרישיון ואת אופן ההשגחה על הכשרות.

38. ניגוד עניינים
לא ייתן בעל רישיון תעודת הכשר לבית עסק שבו בעל הרישיון או קרובו מנהלים בו או עובדים אחראים בו או שותפים בו.

⁵ ס"ח התשנ"ח, עמ' 226.

שליטת תעודת הכשר 39. נוכח בעל רישיון כי בעל בית עסק הפר את התחייבותו לפי סעיף 37(2), רשאי הוא לשלול מבעל בית העסק כאמור את תעודת ההכשר, ובלבד שהתקיימו הוראות אלה :

(1) בעל הרישיון הודיע לבעל בית העסק על החלטתו ונימק את הסיבות שבגינן הוחלט לשלול את תעודת ההכשר ;

(2) ניתנה לבעל בית העסק הזדמנות לטעון לפני בעל הרישיון את טענותיו ;

(3) בעל הרישיון הודיע לרשות על ההחלטה לשלול את תעודת ההכשר בתוך 24 שעות מרגע שהודיע לבעל בית העסק כאמור בפסקה (1).

פרק ו': מפקחים על בעלי רישיון

מינוי מפקחים 40. הרשות תמנה מפקחים על בעלי רישיון (בסעיף זה – מפקחים).

תנאי סף וכשירות 41. השרים יקבעו כללים, תנאי סף וכשירויות למינוי מפקחים ; כללים כאמור יפורסמו ברשומות.

סייג למינוי 42. לא ימונה אדם למפקח אם מתקיים אחד מאלה :

(1) הוא אינו עומד בתנאי הסף וכשירויות שקבעו השרים כאמור בסעיף 41 ;

(2) נתקיים בו סייג מן הסייגים המפורטים בסעיף 7, בשינויים המחויבים ;

(3) הוא או קרובו נושא משרה ניהולית ברשות ; לעניין זה, "נושא משרה ניהולית" – מנהל הרשות או נושא משרה אחר בתפקיד מינהלי בכיר.

תפקידו של המפקח 43. (א) מפקח יבקר בבית עסק, על פי חלוקה ובתדירות שתקבע הרשות, ויפקח על עמידתו של בעל הרישיון בהשגחה על כללי הכשרות של בעל הרישיון ובקיום הוראות החוק.

(ב) מפקח רשאי להמליץ לרשות על ביטול רישיון, התלייתו או הגבלתו.

סמכויות מפקחים 44. לשם פיקוח על ביצוע הוראות לפי חוק זה, רשאי מפקח –

(1) לדרוש מכל אדם למסור לו את שמו ומענו ולהציג לפניו תעודת זהות או תעודה רשמית אחרת המזהה אותו ;

(2) לדרוש מכל אדם הנוגע בדבר למסור לו כל ידיעה או מסמך שיש בהם כדי להבטיח את ביצוען של הוראות חוק זה או להקל את ביצוען ; בפסקה זו, "מסמך" – לרבות פלט, כהגדרתו בחוק המחשבים, התשנ"ה–1995⁶ ;

(3) להיכנס למקום, ללא התראה מראש, ובלבד שלא ייכנס למקום המשמש למגורים, אלא על פי צו של בית משפט.

⁶ ס"ח התשנ"ה, עמ' 366.

פרק ז': דין וחשבון

- דיווח 45. (א) הרשות תגיש לשרים, אחת לשישה חודשים, דין וחשבון על פעולותיה, וכן חייבת היא למסור, לשרים או למי שהוסמך לכך, מידע על פעולותיה, כל אימת שתידרש על ידו לעשות כן.
- (ב) השרים ידווחו לוועדת הפנים והגנת הסביבה של הכנסת, מדי שנה, על פעולות הרשות בהתאם להוראות חוק זה.

פרק ח': הוראות שונות

- תקציב 46. המנהל יכין בכל שנה הצעת תקציב שנתי; התקציב יוגש לאישור השרים.
- דין הרשות 47. דין הרשות כדין המדינה לכל דבר ועניין.
- החלת דינים 48. דין עובדי הרשות כדין עובדי המדינה לכל דבר ועניין.
- פרסום מינויים 49. מינוי מנהל הרשות יפורסם ברשומות.

פרק ט': תחילה והוראת מעבר

- תחילה 50. תחילתו של חוק זה שלושה חודשים מיום פרסומו (בחוק זה – יום התחילה).
- הוראות מעבר 51. (א) תעודת הכשר שעמדה בתוקפה ערב יום התחילה, תישאר בתוקפה ביום התחילה; תעודת הכשר כאמור, יפקע תוקפה במועד שיקבעו השרים בצו.
- (ב) מי שערב יום התחילה היה מוסמך לתת תעודת הכשר לפי חוק איסור הונאה בכשרות, יראו אותו כמי שיש בידו רישיון למתן תעודת הכשר, עד תום שנתיים מיום התחילה; השרים רשאים לדחות בצו את המועד האמור לתקופה שלא תעלה על שנתיים.
- תקציב הרשות – 52. השתתפות אוצר המדינה בהפעלתו של חוק זה מיום התחילה ועד לתקופה הוראת שעה שלא תעלה על 24 חודשים מיום התחילה תיקבע בחוק התקציב השנתי כמשמעותו בחוק יסודות התקציב, התשמ"ה–1985⁷, בכפוף להכנסות הרשות ובאישור השרים.
- ביצוע ותקנות 53. השרים ממונים על ביצועו של חוק זה והם רשאים, בהתייעצות עם שר המשפטים ובאישור ועדת הפנים והגנת הסביבה של הכנסת, להתקין תקנות לביצועו.
- תיקון חוק איסור הונאה בכשרות 54. בחוק איסור הונאה בכשרות, התשמ"ג–1983⁸ –
- (1) בכל מקום, במקום "לפי דין תורה" יבוא "לפי תעודת ההכשר שניתנה לר";

⁷ ס"ח התשמ"ה, עמ' 60.

⁸ ס"ח התשמ"ג, עמ' 128.

(2) בסעיף 1, אחרי ההגדרה "ייצור של מצרך" יבוא :

"בעל רישיון" – כהגדרתו בחוק להסדרת שוק הכשרות בישראל, התשע"ז–2016;";

(3) סעיף 2 – בטל;

(4) בסעיף 7 במקום הקטע החל במילים "מועצת הרבנות הראשית לישראל" עד המילים "לצורך עירוי" יבוא "בעל רישיון".

(5) בסעיף 9, סעיף קטן (ב) – בטל;

(6) בסעיף 11, במקום "הרב" יבוא "בעל רישיון";

(7) סעיפים 12 עד 13 – בטלים.

תיקון חוק בשר ומוצריו
בסעיף 1 לחוק בשר ומוצריו, התשנ"ד–1994⁹, בהגדרת "תעודת הכשר", אחרי המילה "לישראל" יבוא "או על ידי הרשות לפיקוח על מתן שירותי כשרות".

תיקון חוק הרבנות 55.
בחוק הרבנות הראשית לישראל, התש"ס–1980¹⁰, בסעיף 2, פסקה (3) – תימחק.

דברי הסבר

חוק איסור הונאה בכשרות, התשמ"ג–1983 (להלן – חוק איסור הונאה בכשרות), קובע כי הרשאים לתת תעודת הכשר הם מועצת הרבנות הראשית לישראל או רב שהיא הסמיכה לכך, רב מקומי המכהן במקום בו נמצא בית האוכל, ולעניין תעודות הכשר בצה"ל – הרב הראשי לצבא-הגנה לישראל או רב צבאי שהסמיך.

דוח מבקר המדינה לשנת 2008 (ב59), שעסק בפיקוח על כשרות המזון, העלה ממצאים חמורים של מצבי ניגוד אינטרסים הנובעים מהמבנה הנורמטיבי הקיים, וכן בעיות אחרות הקשורות בעניין הכשרות, כגון המונופול של הרבנות הראשית על ייבוא בשר, סוגיית העסקת משגיחי הכשרות על ידי בתי העסק וניגוד האינטרסים הנובע ממצב זה, תעריפי הכשרות המוגזמים והיעדר אחידות. כמו כן, דוח המבקר העלה כשלים חמורים נוספים בתחומים הקשורים בנותני תעודת הכשרות, אכיפת חוק איסור הונאה בכשרות, תהליכי הנפקת תעודת הכשרות, תשלומי אגרות, מעמדם של משגיחי הכשרות, גורמים פרטיים המנפיקים תעודת הכשר (בד"צים) וכן מעמד ודרכי עבודת הרבנים ועובדי המועצות הדתיות.

נוסף על כך, קיימת תרעומת בקרב ציבור בעלי העסקים ובקרב הציבור הישראלי בדבר מונופול הכשרות של הרבנות הראשית והמועצות הדתיות. הדבר משליך הן על אופי ותנאי הכשרות, הן על איכות השירות והן על יוקר המחיה. יתרה מכך, החוק פוגע בצורה קשה בחופש הדת ולמעשה משמש ככלי לכפיית אופי וצביון שירותי הדת במדינה.

מצב עניינים זה גרר תרעומת ציבורית גדולה על תפקודה הלקוי של מועצת הרבנות הראשית לישראל בפיקוח לא ראוי על דרישות ההלכה היהודית הנדרשות לשם מתן תעודת הכשר. תפקוד לקוי זה נגרם עקב

⁹ ס"ח תשנ"ד מס' 1456.
¹⁰ ס"ח התש"ס, עמ' 90.

התנהלות ארגונית בעייתית הנובעת מהמונופול של הרבנים המקומיים נוסף על ניגוד האינטרסים של משגיחי הכשרות שהובילו לעיתים אף לידי שחיתות והונאה.

נוסף על כל אלו, בשל פסיקת בית המשפט העליון בבג"ץ 6494/14 גיני נ' הרבנות הראשית (06.06.2016), לפיה ללא תעודת הכשר מטעם אחד הגורמים שהוסמכו בחוק איסור הונאה בכשרות, אזי כל מצג כשרותי בכתב, בין אם הוא כולל את המונח 'כשר', על הטיותיו, בין אם לאו – אסור, התחזק כוחה המונופוליסטי של מועצת הרבנות הראשית לישראל. בפסיקתו העיר בית המשפט העליון כי יש לבצע שינוי חקיקתי במעמד משגיחי הכשרות ונושא הכשרות בכלל ועל כן הגביל את פסק דינו לכדי שנתיים בלבד.

החוק המוצע מטרתו לקבוע פתרון מקיף וכולל לבעיות אשר הועלו בדוח מבקר המדינה ולהסדיר את תחום הכשרות בבתי עסק על ידי פתיחת שוק הכשרות לתחרות. זאת, בין היתר על ידי הקמת הרשות לפיקוח על מתן שירותי כשרות (להלן – הרשות) וכן, על ידי הרחבת הסמכות ליתן תעודת הכשר לכל מי שקיבל רישיון לכך.

הצעת החוק קובעת הוראות שונות לעניין הרשות, תפקידיה וסמכויותיה. כמו כן, הצעת החוק קובעת איסור על מתן תעודות הכשר על ידי מי שאין בידו רישיון למתן תעודת הכשר שנתנה הרשות וקובעת את התנאים למתן רישיון כאמור. מוצע אף לקבוע בחוק כי מנהל הרשות יהיה רשאי להטיל עיצום כספי, כמפורט בהצעה, על מי שעוסק במתן תעודות הכשר ללא רישיון או שלא בהתאם לרישיון שניתן לו, או שמשתמש בתואר או בכינוי שמשמע מהם שהוא בעל רישיון.

על ידי כך, פותחת הצעת החוק את שוק מתן תעודות ההכשר לכל מי שנתנה לו הרשות רישיון, ולא רק למי שהוסמך עד כה בחוק איסור הונאה בכשרות, והיא אף מאפשרת ניהול ופיקוח ציבורי רחב על מערך הכשרות.

בנוסף מוצע לקבוע את התנאים למתן תעודת הכשר על ידי בעל רישיון. ההצעה קובעת בין היתר כי בעל הרישיון יפרט את כללי הכשרות המהווים לפיו תנאי למתן תעודת הכשר, וכן את אופן ההשגחה על הכשרות בבית העסק. בעל בית העסק יתחייב לעמוד בכללים כאמור, והם יפורסמו באמצעים שונים שיקבעו ועל גבי תעודת ההכשר. עוד קובעת הצעת החוק הוראות שונות לעניין מינוי מפקחים על בעלי רישיון, התנאים למינוים, תפקידם וסמכויותיהם.

הצעת החוק נוסחה בסיוע תנועת נאמני תורה ועבודה והמכון הישראלי לדמוקרטיה.

הצעת חוק דומה בעיקרה הונחה על שולחן הכנסת העשרים וארבע על ידי חבר הכנסת עודד פורר וקבוצת חברי הכנסת (פ/763/24).

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
כ"ט בשבט התשפ"ג (20.02.2023)